

Atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem

TIRDZNICĪBAS CENTRS

Kas ir tirdzniecības centrs?

Ar Ministru kabineta 2020.gada 6.novembra rīkojumu Nr.655 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" (turpmāk – Ministru kabineta rīkojums) noteikts, ka tirdzniecības centrs ir ēka, kas iekārtota pastāvīgai un sistemātiskai tirdzniecībai ar kopējo tirdzniecībai atvēlēto platību vismaz 10 000 m² vai kurā atsevišķās tirdzniecības vietās darbojas vismaz 10 tirdzniecības dalībnieki vai pakalpojuma sniedzēji.

Kas drīkst turpināt darbu tirdzniecības centros brīvdienās un svētku dienās?

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros darbojas tikai pārtikas veikali, aptiekas (tai skaitā veterinārās aptiekas), optikas veikali, dzīvnieku barības veikali, grāmatnīcas, preses tirdzniecības vietas, higiēnas un saimniecības preču veikali, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas, kā arī preču izsniegšanas vietas, ja preces iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

No iepriekš minētā izriet, ka pārējiem tirdzniecības dalībniekiem un pakalpojuma sniedzējiem, kas nav iekļauti iepriekš minētajā sarakstā, saimnieciskā darbība brīvdienās un svētku dienās tirdzniecības centros nav atļauta.

Vai tirdzniecības centrā brīvdienās un svētku dienās varēs turpināt darbību finanšu institūcijas (piemēram, bankas, kredītu institūcijas), sporta centri, pasta pakalpojumu sniedzēji, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi, remontu servisi, zooveikali un ziedu veikali?

Skatīt atbildi uz iepriekšējo jautājumu.

Finanšu institūciju, pasta pakalpojumu sniedzēju, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumu, remonta servisu, ziedu veikalu darbība nav ietverta Ministru kabineta rīkojumā minēto saimnieciskās darbības aktivitāšu sarakstā, kuras ir atļautas tirdzniecības centros brīvdienās un svētku dienās, tādēļ tiem ir jābūt slēgtiem iepriekš minētajā laikā.

Iepriekš minētajā saimnieciskās darbības aktivitāšu sarakstā nav ietverta arī sporta centru darbība, vienlaikus valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas laikā Ministru kabineta rīkojumā sporta treniņu (nodarbību) organizēšanai iekšējās ir paredzēti atsevišķi nosacījumi. Proti, saskaņā ar Ministru kabineta rīkojuma 5.17.2.apakšpunktā noteikto sporta treniņi (nodarbības) iekšējās ir atļauti, ievērojot, ka tie notiek individuāli vai viena sporta speciālista vadībā vienai personai vai personām, kas dzīvo vienā māsaimniecībā, ievērojot divu metru distanci, kā arī vienai personai nodrošinot ne mazāk kā 10 m² no apmeklētājiem pieejamās sporta norises vietas telpu platības.

Norādāms, ka atļauta ir arī informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtu remonta pakalpojumu sniegšana (saimnieciskā darbība, kas atbilst NACE klasifikācijas kodam 95.1 "Datoru un sakaru iekārtu remonts") un preču izsniegšana tirdzniecības vietā, ja tās iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

Vai bankomātu, pakomātu, pašapkalpošanās dzērienu un ēdienu automātu u.tml. automatizētu klientu apkalpošanas iekārtu izvietošana tirdzniecības centrā arī ir uzskatāma par tirdzniecības/pakalpojuma sniegšanas vietu Ministru kabineta rīkojumā ietvertās tirdzniecības centra definīcijas izpratnē un uz to darbību tirdzniecības centrā ir attiecināmi Ministru kabineta rīkojumā minētie darbības ierobežojumi?

Automatizētas klientu pašapkalpošanās iekārtas (piemēram, bankomāti, pakomāti, pašapkalpošanās dzērienu un ēdienu automāti) nav uzskatāmas par klasiskām tirdzniecības vietām Ministru kabineta rīkojumā ietvertās tirdzniecības centra definīcijas izpratnē un uz to darbību nav attiecināmi Ministru kabineta rīkojumā un Ministru kabineta 2020.gada 9.jūnija noteikumos Nr.360 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" minētie darbības ierobežojumi.

Ja tirdzniecības centrā brīvdienās un svētku dienās ir atvērti, piemēram, 9 veikali no 15, tad tas drīkst turpināt savu darbību?

Ministru kabineta rīkojumā ietvertie kritēriji, kas definē tirdzniecības centru, ir pastāvīgs, nevis mainīgs lielums. Viens no šādiem kritērijiem nosaka, ka par tirdzniecības centru ir uzskatāma ēka, kas iekārtota pastāvīgai un sistemātiskai tirdzniecībai un kurā atsevišķās tirdzniecības vietās darbojas vismaz 10 tirdzniecības dalībnieki vai pakalpojuma sniedzēji. Ar jēdzienu "darbojas" plašākā izpratnē ir jāsaprot pastāvīgai un sistemātiskai tirdzniecībai iekārtotas tirdzniecības vietas tirdzniecības centrā, nevis kāda noteikta tirdzniecības dalībnieka darbība tirdzniecības centrā attiecīgajā laika periodā (piemēram, brīvdienās un svētku dienās).

Fakts, ka vienlaicīgi attiecīgajā laika periodā ir atvērtas un tirdzniecības centrā darbojas tikai 9 tirdzniecības vietas no pavisam tirdzniecības centrā iekārtotajām un tirdzniecībai un/vai pakalpojumu sniegšanai paredzētajām 15 vietām, nav uzskatāms par priekšnoteikumu, lai uz šādu tirdzniecības centru netiktu attiecināti Ministru kabineta rīkojumos noteiktie ierobežojumi tirdzniecības centra darbībai brīvdienās un svētku dienās uz Ministru kabineta izsludinātās ārkārtējās situācijas laiku.

PĀRTIKAS VEIKALS

Kā lēmums par tirdzniecības centru slēgšanu nedēļas nogalēs attiecās uz veikalu/nomnieku, kurš nav pārtikas veikals, bet tajā ir plaukts ar pārtikas precēm un mājražotāju alkoholu? Ir gan licence, gan PVD atļauja.

Saskaņā ar Saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju Eiropas Kopienā (NACE klasifikators) saimnieciskās darbības veikšana, kas saistīta ar dažādu preču mazumtirdzniecību, no kurām galvenās ir pārtikas produkti, dzērieni vai tabaka, tiek klasificēta ar NACE klasifikācijas kodu 47.11 "Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku". Ekonomikas ministrijas ieskatā iepriekš minēto preču pārdošana būtu uzskatāma par pārtikas veikalu darbību Ministru kabineta rīkojumā ietvertās prasības izpratnē.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ja attiecīgajā veikalā realizēto preču īpatsvaru galvenokārt veido NACE klasifikācijas kodā 47.11 minētās preces, tad būtu pamats uzskatīt, ka tirdzniecības dalībnieka īstenotais saimnieciskās darbības veids atbilst jēdzienam pārtikas veikals un uz to nav attiecināmi Ministru kabineta rīkojumā noteiktie ierobežojumi tirdzniecībai brīvdienās un svētku dienās tirdzniecības centros.

Vienlaikus, ja tirdzniecības dalībnieks nekvalificējas pārtikas veikala statusam, bet tirdzniecības vietā tostarp pārdod arī pārtikas preces, saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumā noteiktajiem ierobežojumiem šāda saimnieciskā darbība brīvdienās un svētku dienās tirdzniecības centros nav atļauta.

Vai lēmums par tirdzniecības centru slēgšanu nedēļas nogalēs attiecās uz lielajiem alkoholu veikaliem?

Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes regulas Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu 2.pantā ietvertajai pārtikas definīcijai pie pārtikas pieder arī dzērieni, tādēļ ir pamats uzskatīt, ka alkoholisko dzērienu tirdzniecība ir atļauta arī brīvdienās un svētku dienās tirdzniecības centros.

Kas ietilpst pārtikas veikalu kategorijā? Vai tur ietilpst arī specializētie pārtikas veikali – kā piemēram Laimas šokolādes veikals, Narvesen, Lāči, Salas konditoreja (bulciņas, cepumi utt.)u.c. tamlīdzīgi?

Pārtikas veikalu kategorijā ietilpst arī specializētie pārtikas veikali. Ja attiecīgajā veikalā realizēto preču īpatsvaru galvenokārt veido pārtikas preces, tad būtu pamats uzskatīt, ka tirdzniecības dalībnieka īstenotais saimnieciskās darbības veids atbilst jēdzienam pārtikas veikals.

HIGIĒNAS PREČU VEIKALS

Kas ir higiēnas preču veikals? Vai kosmētika ir higiēnas prece?

Higiēnas preces pēc būtības ir preces, kuru funkcija ir nodrošināt pasākumu kopumu tīrībai un veselības saglabāšanai, savukārt kosmētika ir vairāk saistīta ar skaistumkopšanu un nav tiešā veidā saistāma ar higiēnu vai pirmās nepieciešamības precēm. Attiecīgi par higiēnas preču veikalu būtu uzskatāma tirdzniecības vieta, kurā galvenokārt tiek pārdotas higiēnas preces.

DZĪVNIĒKU BARĪBAS VEIKALS

Kas ir dzīvnieku barības veikals?

Ja attiecīgajā veikalā realizēto preču īpatsvaru galvenokārt veido istabas dzīvnieku pārdošana vai tirdzniecība ar precēm, kas saistītas ar dzīvnieku barības nodrošināšanu, tad būtu pamats uzskatīt, ka saimnieciskās darbības veids atbilst jēdzienam dzīvnieku barības veikals.

SAIMNIECĪBAS PREČU VEIKALS

Kas ir saimniecības preču veikals?

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros darbojas tikai pārtikas veikali, aptiekas (tai skaitā veterinārās aptiekas), optikas veikali, dzīvnieku barības veikali, grāmatnīcas, preses tirdzniecības vietas, higiēnas un saimniecības preču veikali, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas, kā arī preču izsniegšanas vietas, ja preces iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

Ņemot vērā, ka Ministru kabineta rīkojumā nav detalizētāk norādīts, kas šī rīkojuma izpratnē ir uzskatāms par saimniecības preču veikalu, un arī normatīvajos aktos šāds termins netiek lietots un skaidrots, Ekonomikas ministrija par pamatu turpmākai šā termiņa analīzei izmantos ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra Regulu (EK) Nr. 1893/2006 izveidoto saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju Eiropas Kopienā (NACE klasifikators).

Saskaņā ar NACE klasifikatoru saimnieciskās darbības veikšana, kas saistīta ar mēbeļu mazumtirdzniecību; apgaismes ierīču mazumtirdzniecību; mājāsaimniecības instrumentu, galda piederumu, māla un stikla trauku, porcelāna un keramikas izstrādājumu mazumtirdzniecību; koka, korķa un pīto izstrādājumu mazumtirdzniecību; neelektrisko mājāsaimniecības ierīču mazumtirdzniecību; mūzikas instrumentu un partitūru mazumtirdzniecību; elektrisko drošības sistēmu mazumtirdzniecību un citur neklasificētu mājāsaimniecības preču un iekārtu mazumtirdzniecību, tiek klasificēta ar NACE klasifikatora kodu 47.59 "Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos". Ekonomikas ministrijas ieskatā iepriekš minēto preču pārdošana tirdzniecības vietā būtu uzskatāma par saimniecības preču veikalu darbību Ministru kabineta rīkojumā ietvertās prasības izpratnē. Ņemot vērā iepriekš minēto, ja attiecīgajā veikalā realizēto preču īpatsvaru galvenokārt veido NACE klasifikatora kodā 47.59 minētās preces, tad būtu pamats uzskatīt, ka tirdzniecības dalībnieka īstenotais saimnieciskās darbības veids atbilst jēdzienam saimniecības preču veikals.

Vai tirdzniecības vieta, kurā tik pārdotas mēbeles, ir uzskatāma par saimniecības preču veikalu?

Skatīt atbildi uz iepriekšējo jautājumu.

Par saimniecības preču veikala darbībai pielīdzināmu saimniecisko darbību Ekonomikas ministrijas ieskatā varētu uzskatīt saimniecisko darbību, kas klasificēta ar NACE klasifikatora kodu 47.59 "Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājāsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos" un tostarp ietver mēbeļu mazumtirdzniecību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, ir pamats uzskatīt, ka tirdzniecības vieta, kurā galvenokārt tiek pārdotas mēbeles vai citas zem NACE klasifikatora koda 47.59 minētās preces, ir uzskatāma par saimniecības preču veikalu Ministru kabineta rīkojumā ietvertās prasības izpratnē.

TELEKOMUNIKĀCIJAS PREČU UN PAKALPOJUMU VIETAS

Kas ir telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas?

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros darbojas tikai pārtikas veikali, aptiekas (tai skaitā veterinārās aptiekas), optikas veikali, dzīvnieku barības veikali, grāmatnīcas, preses tirdzniecības vietas, higiēnas un saimniecības preču veikali, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas, kā arī preču izsniegšanas vietas, ja preces iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

Atbilstoši 09.11.2020. COVID OVG sanāksmes protokolā sniegtajiem skaidrojumiem Ministru kabineta rīkojumā ietvertās tiesības brīvdienās un svētku dienās darboties telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietām tirdzniecības centros ir attiecināms uz informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtu tirdzniecības un remonta pakalpojumu sniegšanas vietām (saimniecisko darbību, kas atbilst NACE klasifikācijas kodam 47.4 "Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtu mazumtirdzniecība specializētos veikalos" un NACE klasifikācijas kodam 95.1 "Datoru un sakaru iekārtu remonts").

CITU PREČU TIRDZNIECĪBA

Vai lēmums par tirdzniecības centru slēgšanu nedēļas nogalēs attiecas uz skaistumkopšanas salonu - frizētavu, solāriju?

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros darbojas tikai pārtikas veikali, aptiekas (tai skaitā veterinārās aptiekas), optikas veikali, dzīvnieku barības veikali, grāmatnīcas, preses tirdzniecības vietas, higiēnas un saimniecības preču veikali, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas, kā arī preču izsniegšanas vietas, ja preces iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

Skaistumkopšanas salonu darbība neietilpst Ministru kabineta rīkojumā minēto saimnieciskās darbības veidu sarakstā, uz kuriem nav attiecināmi Ministru kabineta rīkojumā noteiktie ierobežojumi, tādēļ to darbība brīvdienās un svētku dienās tirdzniecības centros nav atļauta.

Papildus norādāms, ka atbilstoši Ministru kabineta rīkojumā noteiktajam ir aizliegta skaistumkopšanas (izņemot friziera pakalpojumus), pīrsinga un tetovēšanas pakalpojumus, kā arī saimnieciskos pakalpojumus, kas saistīti ar izklaidi un labsajūtu, sniegšana.

Pieņemot, ka veikals apmeklētājiem ir slēgts – vai veikala darbinieki var nodrošināt preču pasūtījumu izsniegšanu caur preču piegādes rampām – piem., sadzīves tehniku, kas iegādāta internetā?

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros darbojas tikai pārtikas veikali, aptiekas (tai skaitā veterinārās aptiekas), optikas veikali, dzīvnieku barības veikali, grāmatnīcas, preses tirdzniecības vietas, higiēnas un saimniecības preču veikali, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas, kā arī preču izsniegšanas vietas, ja preces iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

Ņemot vērš iepriekš minēto, brīvdienās un svētku dienās tirdzniecības centros ir atļauta iepriekš attālināti, izmantojot distances saziņas līdzekļus (e-komercijā), pasūtītu preču izsniegšana.

Vai šī norma par tirdzniecības centru slēgšanu nedēļas nogalēs attiecināma uz maziem veikaliem ar "jauktu" preču grupu, kur ir gan pārtikas preces, saimniecības un higiēnas preces, bet ir arī citas rūpniecības preces, kas nav noteiktas kā izņēmums?

Tirdzniecības centros darbība brīvdienās un svētku dienās ir ierobežota, izņemot tās tirdzniecības vietas, kurās galvenokārt tiek pārdotas Ministru kabineta rīkojuma 5.7.apakšpunktā minētās preču grupas, t.i. pārtikas preces, zāles (t.sk. veterinārās zāles), optiskie redzes korekcijas līdzekļi, dzīvnieku barība, grāmatas, preses izdevumi un sabiedriskā transporta braukšanas biļetes (e-taloni), higiēnas un saimniecības preces, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtas (t.sk. šo iekārtu remonta pakalpojumi). Vienlaikus atļauta ir arī citu preču izsniegšana, ja tās iegādātas attālināti, izmantojot distances saziņas līdzekļus (e-komercijā).

Vai būvniecības preču veikals, kas ir izvietots tirdzniecības centrā un vienlaicīgi tirdzniecības vietā pārdod arī citas preces, tostarp pārtikas un saimniecības preces, kā arī izsniedz preces, kas iegādātas sabiedrības interneta veikalā (izmantojot distances saziņas līdzekļus), drīkst turpināt savu darbību arī brīvdienās un svētku dienās?

Skatīt atbildi uz iepriekšējo jautājumu.

Būvniecības preču veikali nav iekļauti Ministru kabineta rīkojuma 5.7. apakšpunktā minēto veikalu sarakstā, kuru darbība ir atļauta tirdzniecības centros brīvdienās un svētku dienās. Vienlaikus, ja tirdzniecības vietā, kas atrodas tirdzniecības centrā, galvenokārt tiek pārdotas Ministru kabineta rīkojumā minētās preces (šajā gadījumā pārtikas preces un saimniecības preces), tad būtu pamats uzskatīt, ka tirdzniecības dalībnieks drīkst turpināt savu darbību arī brīvdienās un svētku dienās. Proti, tirdzniecības dalībniekam ir rūpīgi jāizvērtē, kādas preces veido galveno īpatsvaru attiecīgajā tirdzniecības vietā, un izrietoši jāpieņem izsvērts un pamatots lēmums par darbības turpināšanu brīvdienās un svētku dienās, spējot to pamatot arī uzraudzības un kontroles institūcijām.

Vienlaikus norādāms, ka brīvdienās un svētku dienās ir atļauta tirdzniecības dalībnieka interneta veikalā iegādāto (pasūtīto) preču izsniegšana tirdzniecības vietā.

Vai uzņēmums drīkst turpināt savu darbību brīvdienās un svētku dienās, ja tas atrodas tirdzniecības centrā un 40% no uzņēmuma preču sortimenta veido saimniecības preces?

Skatīt atbildi uz iepriekšējo jautājumu.

Ja tirdzniecības vietā, kas atrodas tirdzniecības centrā, tiek piedāvātas preces, kas galvenokārt neatbilst NACE klasifikācijas kodā 47.59 "Mēbeļu, apgaismes ierīču un cita veida mājsaimniecības piederumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos" minētajām precēm, ir pamats uzskatīt, ka tirdzniecības dalībnieka īstenotais saimnieciskās darbības veids neatbilst jēdzianam saimniecības preču veikals un uz to nav attiecināmi Ministru kabineta rīkojumā noteiktie izņēmumi ierobežojumu nepiemērošanai brīvdienās un svētku dienās. Proti, ja tirdzniecības dalībnieks nekvalificējas saimniecības preču veikala statusam, bet tirdzniecības vietā tostarp tiek pārdotas arī saimniecības preces, saskaņā ar Ministra kabineta rīkojumā noteiktajiem ierobežojumiem šāda saimnieciskā darbība brīvdienās un svētku dienās tirdzniecības centros nav atļauta.

Vai ir nozīme tam, cik lielu īpatsvaru (procentuāli) kopumā veido piedāvātais preču sortiments tirdzniecības vietā tirdzniecības centrā, kas atbilst Ministru kabineta rīkojuma 5.7.apakšpunktā minētajās tirdzniecības vietās paredzētajām realizējamām preču grupām?

Jā, tam ir nozīme, izvērtējot tirdzniecības dalībnieka tiesības turpināt darbību tirdzniecības vietā attiecīgajā tirdzniecības centrā.

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros darbojas tikai pārtikas veikali, aptiekas (tai skaitā veterinārās aptiekas), optikas veikali, dzīvnieku barības veikali, grāmatnīcas, preses tirdzniecības vietas, higiēnas un saimniecības preču veikali, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas, kā arī preču izsniegšanas vietas, ja preces iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

Nosakot iepriekš minētos ierobežojumus, Ministru kabinets ir vēlējies ierobežot apmeklētāju plūsmu

tirdzniecības centros, lai tādējādi mazinātu Covid-19 infekcijas izplatības risku tirdzniecības vietās, vienlaikus nodrošinot iespēju iedzīvotājiem iegādāties būtiskākās ikdienas patēriņam nepieciešamās preces.

Attiecīgi, ja tirdzniecības dalībnieka piedāvātais preču sortiments kopumā atbilst Ministru kabineta rīkojuma 5.7. apakšpunktā minētajās tirdzniecības vietās paredzētajām realizējamām preču grupām (pārtikas precēm, zālēm (t.sk. veterinārām zālēm), optiskiem redzes korekcijas līdzekļiem, dzīvnieku barībai, grāmatām, preses izdevumiem un sabiedriskā transporta braukšanas biļetēm (e-taloniem), higiēnas un saimniecības precēm, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtām (t.sk. šo iekārtu remonta pakalpojumiem)) un tirdzniecības vietā galvenokārt tiek piedāvātas iepriekš minētās preces, bet vienlaikus saimnieciskā darbība nekvalificējas kādam konkrētam Ministru kabineta rīkojuma 5.7 .apakšpunktā minētā veikala statusam, ir pamats

uzskatīt, ka pēc būtības tirdzniecības dalībnieka īstenotās tirdzniecības aktivitātes tomēr ir pielīdzināmas 5.7. apakšpunktā minētajai saimnieciskajai darbībai un ir atļautas arī brīvdienās un svētku dienās tirdzniecības centrā.

Vai tirdzniecības dalībnieks drīkst pārkārtot preces plauktos vai slēgt attiecīgas tirdzniecības zāles preču nodaļas (liedzot apmeklētāju piekļuvi precēm šajās nodaļās) uz noteiktu laiku (brīvdienās un svētku dienās), lai apmeklētājiem piedāvātais preču sortiments iepriekš minētajā laikā atbilstu saimniecības preču veikala statusam un tādējādi varētu tikt turpināta veikala darbība tirdzniecības centrā? Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros darbojas tikai pārtikas veikali, aptiekas (tai skaitā veterinārās aptiekas), optikas veikali, dzīvnieku barības veikali, grāmatnīcas, preses tirdzniecības vietas, higiēnas un saimniecības preču veikali, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas, kā arī preču izsniegšanas vietas, ja preces iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

Ministru kabineta rīkojumā noteiktie izņēmumi ierobežojumu nepiemērošanai brīvdienās un svētku dienās ir attiecināmi uz tirdzniecības dalībnieku tirdzniecības centrā, kura īstenotā saimnieciskā darbība pēc būtības ir uzskatāma par pastāvīgu un sistemātisku darbību, kas atbilst kādam no Ministru kabineta rīkojuma 5.7. apakšpunktā minēto veikalu veidiem (šajā gadījumā saimniecības preču veikalam) vai arī kurš pastāvīgi un sistemātiski tirdzniecības vietā piedāvā galvenokārt tikai Ministru kabineta rīkojuma 5.7. apakšpunktā minētajās tirdzniecības vietās paredzētās realizējamās preču grupas (pārtikas preces, zāles (t.sk. veterinārās zāles), optiskie redzes korekcijas līdzekļi, dzīvnieku barība, grāmatas, preses izdevumi un sabiedriskā transporta braukšanas biļetes (e-taloni), higiēnas un saimniecības preces, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju iekārtas (t.sk. šo iekārtu remonta pakalpojumi).

Tirdzniecības vietas īslaicīga pārstrukturizēšana (piemēram, preču sortimenta maiņa plauktos un atsevišķu preču grupu nodaļu slēgšana nolūkā pielāgot tirdzniecības vietā realizējamo preču grozu Ministru kabineta rīkojuma 5.7. apakšpunktā minētajās tirdzniecības vietās paredzētajām realizējamām preču grupām) uz Ministru kabineta rīkojumā noteikto darbības ierobežojumu laiku tirdzniecības centros (brīvdienās un svētku dienās) nav uzskatāma par priekšnoteikumu, lai uzskatītu, ka tirdzniecības dalībnieka īstenotā saimnieciskā darbība pēc būtības atbilst un ir pielīdzināma kādam no Ministru kabineta rīkojuma 5.7. apakšpunktā minētajiem veikalu veidiem.

Vai tiek atļauta tirgošanās tirdzniecības centros pārtikas mājražotājiem jebkurā dienā un amatniekiem tikai darba dienās?

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros darbojas tikai pārtikas veikali, aptiekas (tai skaitā veterinārās aptiekas), optikas veikali, dzīvnieku barības veikali, grāmatnīcas, preses tirdzniecības vietas, higiēnas un saimniecības preču veikali, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietas, kā arī preču izsniegšanas vietas, ja preces iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus.

Ņemot vērā iepriekš minēto, mājražotāji drīkst pārdot savas saražotās pārtikas preces tirdzniecības centrā arī brīvdienās un svētku dienās. Savukārt tirdzniecība ar amatnieku izstrādājumiem ir atļauta, ja tirdzniecības dalībnieks kvalificējas kādam no iepriekš minētajiem veikalu veidiem vai pārdot izstrādājumus, kas galvenokārt atbilst Ministru kabineta rīkojuma 5.7. apakšpunktā minētajās tirdzniecības vietās paredzētām realizējamo preču grupām.

Kā praksē ir piemērojama prasība ievērot 10 m² uz vienu apmeklētāju (ieskaitot tirgotāja galdu vai nē) tirdzniecība centra gaitenī un kā būtu saprotama 2 metru distances ievērošana starp pircējiem, ja vienam pircējam paredzēti 10 m²?

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikta prasība nodrošināt, ka tirdzniecības vietā vienam apmeklētājam ir jāparedz vismaz 10 m² no apmeklētājiem pieejamās telpu platības un pie ieejas labi redzamā vietā jāizvieto informācija, tai skaitā svešvalodās, par maksimāli pieļaujamo cilvēku skaitu, kas vienlaikus var atrasties šajā vietā.

Ja preču tirdzniecība paredzēta tirdzniecības centra gaitenī, ir pamats uzskatīt, ka tirdzniecības procesu organizatoram tirdzniecības centrā, piešķirot tirdzniecības vietu tirdzniecības dalībniekam, ir jānodrošina, ka tirdzniecības dalībniekam atvēlētās tirdzniecības vietas platība ir vismaz 10 m² liela (t.sk. ņemot vērā galda izmēru) un apmeklētājam ir nodrošināta iespēja ievērot 2 metru fizisku distanci no pārējiem apmeklētājiem un pārdevēja.

Ja tirdzniecības vietai, kurā tiek tirgots plašāks preču klāsts nekā Ministru kabineta ierobežojumos noteikts, tirdzniecības centrā var piekļūt pa atsevišķu ieeju (piem., ieeju no ārpuses – ielas), vai šādas tirdzniecības vietas darbība ir atļauta brīvdienās un svētku dienās?

Ministru kabineta rīkojumā ir noteikts, ka brīvdienās un svētku dienās visos tirdzniecības centros ir atļauta tikai pārtikas veikalu, aptieku (tai skaitā veterināro aptieku), optikas veikalu, dzīvnieku barības veikalu, grāmatnīcu, preses tirdzniecības vietu, higiēnas un saimniecības preču veikalu, telekomunikācijas preču un pakalpojumu vietu, kā arī preču izsniegšanas vietu, ja tās iegādātas, izmantojot distances saziņas līdzekļus, darbība.

Ministru kabineta rīkojumā nav paredzēti citi nosacījumi vai kritēriji (piem., atsevišķa piekļuve tirdzniecības vietai no ārpuses - ielas), pie kuriem būtu atļauta vēl kādas tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas darbība tirdzniecības centrā brīvdienās un svētku dienās.

CITI JAUTĀJUMI

Vai tirdzniecības centru slēgšana nedēļas nogalēs skar rūpniecības preču tirgotājus teritorijā, kurai ir piešķirts tirgus statuss saskaņā ar MK noteikumiem Nr.440 "Noteikumi par tirdzniecības veidiem, kas saskaņojami ar pašvaldību, un tirdzniecības organizēšanas kārtību", bet teritoriāli ir saistīta ar tirdzniecības centru.

Saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumā noteikto tirdzniecības ielu tirdzniecības vietās un atklātā tirgus teritorijā ir atļauta, vienlaikus tirdzniecības pakalpojumu sniedzējam un pircējam ir noteikts pienākumus tirdzniecības laikā lietot mutes un deguna aizsegu, kā arī ievērot citas epidemioloģiskās drošības prasības.

Lūdzam sniegt skaidrojumu par normas par tirdzniecības centru slēgšanu nedēļas nogalēs pielietojumu maziem tirdzniecības centriem, kur pamata nomnieks-tirgotājs ir pārtikas veikals (RIMI, MEGO, MAXIMA utt.), bet vēl ir vairāki mazi nomnieki, kuri tirgo citas rūpniecības preces, kas nav noteiktas kā izņēmums.

Saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumā sniegto tirdzniecības centra skaidrojumu par tirdzniecības centru šī rīkojuma izpratnē ir uzskatāma ēka, kas iekārtota pastāvīgai un sistemātiskai tirdzniecībai ar kopējo tirdzniecībai atvēlēto platību vismaz 10 000 m² vai kurā atsevišķās tirdzniecības vietās darbojas vismaz 10 tirdzniecības dalībnieki vai pakalpojuma sniedzēji. Ja attiecīgais tirdzniecības centrs ir pietiekami mazs, lai nekvalificētos iepriekš minētajiem kritērijiem, tad uz to nav attiecināmi Ministru kabineta noteiktie darbības ierobežojumi.

Kā pienākums ir izpildīt šīs normas par tirdzniecības centru slēgšanu nedēļas nogalēs:

a. Tikai tirdzniecības centra pārvaldniekam/ īpašniekam?

b. Arī tirgotājam/ nomniekam?

Par epidemioloģisko prasību izpildi konkrētā tirdzniecības vietā ir atbildīgs attiecīgais tirgotājs. Līdz ar to tirgotājiem tirdzniecības centros brīvdienās un svētku dienās ir pienākums slēgt attiecīgos veikalus, kas nav noteikti kā izņēmums Ministru kabineta rīkojumā. Tirdzniecības centru pārvaldnieks vai īpašnieks var dot attiecīgus norādījumus par veikalu slēgšanu, ja to paredz noslēgtais nomas līgums. Tirdzniecības centra pārvaldnieks vai īpašnieks ir atbildīgs par epidemioloģisko prasību ievērošanu tirdzniecības centra koplietošanas telpās un pieguļošajā teritorijā.

Ministru kabineta rīkojuma 6.punktā ir noteikts, ka fiziskas personas pienākums ir ievērot šā rīkojuma 5.punktā minētās prasības, savukārt pasākuma organizatora vai saimnieciskā vai publiskā pakalpojuma sniedzēja pienākums ir nodrošināt, lai personai būtu iespēja tās ievērot. Ekonomikas ministrijas ieskatā ar saimnieciskā vai publiskā pakalpojuma sniedzēja pasākumiem

saprotama rīcība, kas veicina epidemioloģisko prasību ievērošanu, piemēram, informatīvu materiālu izvietošana, iespēja tirdzniecības vietas vai tirdzniecības centra apmeklētājam iespēju iegādāties sejas masku, lai tas spētu izpildīt normatīvo aktu prasības.

Soda sankcijas par epidemioloģisko prasību neievērošanu nosaka likuma "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 21.pants. Saskaņā ar 21.pantu par ārkārtējās situācijas vai izņēmuma stāvokļa laikā noteikto ierobežojumu vai aizliegumu pārkāpšanu piemēro naudas sodu fiziskajai personai no divām līdz četrsimt naudas vienībām, bet juridiskajai personai — no divdesmit astoņām līdz tūkstoš naudas soda vienībām.

Par Ministru kabineta 2020. gada 9. jūnija noteikumiem Nr. 360
"Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai"

MUTES UN DEGUNA AIZSEGA LIETOŠANA

Kas ir mutes un deguna aizsegs noteikumos minēto prasību kontekstā– tikai sejas maska?

Mutes un deguna aizsegs ir medicīniskā vai nemedicīniskā (higiēniskā) sejas maska vai vizieris, vai vairogs.

Vai tirdzniecības centrā (gaitenšos, ejās u.c. koplietošanas telpās) ir jālieto mutes un deguna aizsegs, ja apmeklētājs neatrodas tirdzniecības telpā?

Noteikumu mērķis ir noteikt papildus epidemioloģiskās drošības prasības vietās, kur novērojama lielāka cilvēku plūsma un tādējādi pastāv lielāks risks Covid-19 vīrusa izplatībai. Tādēļ mutes un deguna aizsega lietošana apmeklētājiem ir obligāta arī tirdzniecības centra publiskajās (koplietošanas) telpās ārpus speciāli iekārtotām tirdzniecības vietām.

Vai mutes un deguna aizsegs ir jālieto citās pakalpojuma sniegšanas vietās tirdzniecības centrā, kas nav uzskatāmas par tirdzniecības vietām (piemēram, frizētavās, fitnesa, aerobikas un trenāžieru zālēs, kafejnīcās)?

Mutes un deguna aizsegs ir jālieto tirdzniecības vietās (veikalos, tajā skaitā, lielveikalos, pastā, benzīntankā un citās vietās, kur notiek tirdzniecība). Vienlaikus noteikumi šobrīd nenosaka par obligātu pienākumu lietot mutes un deguna aizsegu citās pakalpojumu sniegšanas vietās (telpās). Proti, mutes un deguna aizsega lietošana pārējās pakalpojumu sniegšanai iekārtotās telpās tirdzniecības centrā nav obligāta, bet rekomendējoša.

Vai mutes un deguna aizsegs ir jālieto arī tirgū – atklātā teritorijā ar nojumi? Nē, mutes un deguna aizsegs ir jālieto tikai iekštelpās.

Vai mutes un deguna aizsegs tirdzniecības vietā ir jālieto visiem apmeklētājiem?

Mutes un deguna aizsegs ir jālieto visiem apmeklētājiem, izņemot bērnus līdz 13 gadu vecumam, kas uzturas tirdzniecības telpās. Tāpat, ja apmeklētājam ir acīm redzami kustību traucējumi vai psihiskās veselības traucējumi (piemēram, persona nevar kustināt vienu no rokām vai persona ar demenci u.tml.), kuru rezultātā personai trūkst spēju vai iemaņu mutes un deguna aizsega lietošanai, tad to var nelietot.

Vai mutes un deguna aizsegs ir jālieto visiem tirdzniecības uzņēmuma darbiniekiem (arī tiem darbiniekiem, kas nenonāk saskarsmē ar apmeklētāju)?

Mutes un deguna aizsegs obligāti ir jālieto darbiniekiem, kuri nonāk saskarsmē ar apmeklētājiem un no apmeklētājiem nav nodalīti ar fizisku barjeru.

Vai veikala darbinieki (kasieri) var prasīt novilkt sejas masku, lai pārlicinātos par personas identitāti apmeklētājiem, kas iegādājas alkoholiskos dzērienus?

Alkoholiskos dzērienus aizliegts pārdot personām, kuras ir jaunākas par 18 gadiem, un šīs personas nedrīkst tos iegādāties. Lai pārlicinātos par personas vecumu, likumā (Alkoholisko dzērienu aprites likuma 6.panta otrā daļa) ir noteikts pienākums tirgotājam pieprasīt, lai persona uzrāda personu apliecinošu dokumentu. Ņemot vērā iepriekš minēto, lai nodrošinātu likumā noteiktā pienākuma izpildi, veikala darbiniekiem ir tiesības pieprasīt personu apliecinoša

dokumenta uzrādīšanu un īslaicīgu sejas maskas novilkšanu, lai pārliecinātos par personas identitāti.

Norādāms, ka konkrētajā situācijā sejas maskas novilkšana personas identitātes pārbaudei ir uzskatāma par īslaicīgu darbību un, ievērojot arī citus epidemioloģiskās un sociālās distancēšanās piesardzības pasākumus tirdzniecības vietā (piemēram, 2 m distancē ievērošana kases zonā un aizsargbarjeras un/vai sejas maskas lietošana pārdevējam), nerada būtiskus papildus epidemioloģiskās drošības riskus tirdzniecības vietā.

Uz cik ilgu laiku ir noteikta prasība lietot mutes un deguna aizsegu tirdzniecības vietā?

Prasība lietot mutes un deguna aizsegu tirdzniecības vietā stājas spēkā no š.g. 14.oktobra un tas ir jālieto līdz š.g. 6.novembrim.

UZRAUDZĪBA

Vai ir noteikta atbildība apmeklētājiem par sejas masku nelietošanu tirdzniecības vietās un 2 m distancē neievērošanu no priekšā stāvošā apmeklētāja kases zonā?

Noteikumi šobrīd neparedz administratīvo atbildību par iepriekš minēto prasību neievērošanu.

Kam ir pienākums uzraudzīt, vai apmeklētājs lieto sejas masku tirdzniecības vietās un ievēro 2 m distanci no priekšā stāvošā apmeklētāja kases zonā?

Noteikumos šobrīd nav noteikta uzraudzības un kontroles institūcija, kas nodrošinātu minētās prasības ievērošanas kontroli. Vienlaikus Ekonomikas ministrija aicina tirdzniecības uzņēmumus, apmeklētājus un sabiedrību kopumā uz sociāli atbildīgu rīcību, lai kopīgiem spēkiem (bez represīvu uzraudzības un kontroles instrumentu piemērošanas) ierobežotu turpmāku Covid-19 vīrusa izplatību.